

Diarre hos kalve

Diarre er et symptom

Diarre hos kalve kan opstå på baggrund af både bakterier, virus og parasitter. I Danmark er de mest hyppige årsager som regel E. Coli, salmonella, Rota- & Coronavirus, cryptosporidier og coccidier. Da der er så mange forskellige agens, skal diarre derfor behandles forskelligt, ligesom diarreen opstår på forskellige tidspunkter i kalvens liv. Fælles gælder det dog at symptomet på disse sygdomme er diarre – og det er dét som gør kalvene syge.

Patogen-gruppe	Navn	1. uge	2.-4. uge	>4. uge
Bakterier	E. Coli	■	■	
	Salmonella	■	■	
Virus	Rotavirus	■	■	■
	Coronavirus	■	■	■
Parasitter	Cryptosporidier	■	■	■
	Coccidier			■

Tabel 1 – oversigt over hvilke smitstoffer, der er de hyppigste årsager til diarré hos danske kalve, og hvornår de hyppigst optræder. Kilde: Landbrugsinfo

Smitte fra en kalv til en anden

Hvad end der er tale om en parasit, bakterie eller virus, findes de overalt i miljøet i kalvestalden. Sygdommen smitter ved at kalvene optager smitten gennem munden hvorfra det optages i kroppen. Det behøver ikke at være store mængder gødning, men bare den der sidder på et beskidt vandtrug, fodertrug eller væggen er nok til at den ellers raske kalv, vil kunne optage smitten. Få dage efter en kalv er blevet smittet, vil den allerede selv bære smitten videre til resten af holdet.

Konsekvensen af diarre

Diarre forventes at være den hyppigste dødsårsag blandt kalve i mælkefodringsperioden, idet 56 % af dødsfaldene i et amerikansk studie viste sig at være forårsaget af diarre.

Ved et diarretilfælde kan det forventes at en kalv mister omkring 130 gram daglig tilvækst under mælkefodringsperioden, hvilket svarer til at den ved fravæning er 8 kg. bagud ift. en kalv der ikke har haft diarre. At diarre er en dårlig forretning – også selvom kalvene overlever, dokumenteres i en undersøgelse fra 2014 foretaget på Aarhus Universitet. Her fremgår det, at de samlede udgifter i forbindelse med kalvediarre let kan løbe op i over 400 kr. pr. årsko. Døde kalve, spildt arbejdskraft og foder, tab af tilvækst, senere løbning, udsætning og ringere holdbarhed, samt lavere livsydelse er nogle af de direkte eller indirekte konsekvenser af diarre-problemer, som koster dyrt.

Forebyggelse af diarre

Råmælkstildeling

Rettidig og korrekt tildeling af råmælk er det første led i sikringen af en god immunitet af kalven. For optimal immunisering gives storrace kalve 4 liter råmælk og Jerseykalve 3 liter senest fire timer efter fødsel. Ved fødsel kan kalven optage 32% af antistofferne i råmælken og allerede 4 timer efter kælvning er den kun i stand til at optage 20%, imens den 24 timer efter kælvning næsten ingenting kan optage. Desto hurtigere koen malkes efter kælvning, desto højere er indholdet af antistoffer i mælken. Allerede 10 timer efter kælvning vil værdien af antistoffer være faldet til 73%. Mål derfor råmælkskvaliteten med en BRIX-måler for at sikre at råmælken har en BRIX-værdi på 22 eller derover. Hvis den ligger under, tildeles yderligere 2 liter råmælk indenfor de første 12 timer.

Smittebeskyttelse

Udmugning, vask og desinfektion er som minimum nødvendigt før indsættelse af et nyt hold kalve. Specielt parasitæggene er modstandsdygtige overfor mange rengørings- og desinfektionsmidler samt temperatur, brug derfor midler med dokumenteret effekt og gerne en pH-værdi over 11 med tensider i. Afbrænding med gasbrænder kan derfor være en effektiv desinfektionsmetode efter udmugning og vask.

Hensigtsmæssig placering af inventar ift. hinanden og højden derpå kan afhjælpe gødningsforurening i fodertrug, høhæk, vand- og mælkeskål.

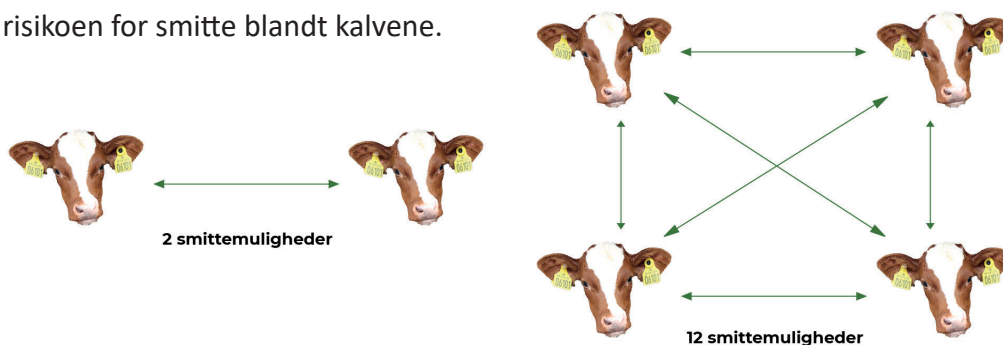
Holdinddeling

Et af de mest effektive smittereducerende værktøjer, er at reducere smittevejen og smittetrykket i kalveafdelingen. Dette gøres ved at reducere antallet af kalve opstaldet sammen. Parvis opstaldning sikrer at kun to kalve er væsentlig udsatte for smitte på samme tid. Derforuden at give kalvene mere plads, da det har stor effekt på at sænke smittetrykket.

Vaccination

Vaccination af moderkoen imod rota- og coronavirus samt E. Coli infektion vil give en indirekte beskyttelse af kalven, idet koen overfører antistoffer imod de tre infektioner igennem råmælken. Denne metode har følgelig kun effekt hvis kalvene får råmælk fra vaccinerede køer i tilstrækkelige mængder og rettidigt.

Se videoen 'Sådan undgår du coccidiose i slagtekalvebesætningen' på seges.tv og få inspiration og værktøjer til at reducere risikoen for smitte blandt kalvene.

Figur 1: Antallet af smitteveje stiger eksponentielt desto flere dyr der samles i et hold. Ved to kalve er der to potentielle smitteveje og ved fire er der 12.

